

Uunga/til:

Peqqinnissamut Naalakkersuisoqarfik

Departementet for Sundhed

E-mail: pn@nanog.gl

Ulloq / Dato

22.01.2025

All. nr. / Brevnr.

2500009

J. nr.

48.00

Sull. / Sagsbeh.

mbbe/lok. 7302

"Imigassaq aalakoornartortalik pillugu ukiunut arlalinnut politikkissamut ilisimatusarnermit tunngavilimmuut inassuteqaatit"

- tusarniaassutigineqarnera pillugu oqaaseqaatit

Siullermik erseqqissaatigissavarput kommuninik ataatsimeeqateqarnermi sunik innersuussuteqartoqassamaarneranik imaluunniit tusarniummi innersuussuterpasuit uagutsinnut novemberip 28-ni Naalakkersuisumik oqaloqatiginninnermi apuunneqarnikuunngimmata.

Imigassartorsimanermik pissuteqartumik ajornartorsiutit pisartut annertuvallaarujussuarnarat aammalu imigassartorpallaarnerup peqqissutsimut ajoqutaasarneranik tunngavilersuutigineqartut isumaqatigaagut. Taamatuttaaq isumaqarpugut nunarput imigassamik atuivallaarfiunngitsutut tusaamaneqarnissaa angusinnaagutsigu tamanna tamatsinnut tulluusimaarnarlunilu nuannaartunartuussasoq. Taamaakkaluartoq ajornartorsiutinut taakkartorneqartunut imigassat ammasarfii pisiniarfiillu imigassarsiniarfiusinnaasut qanoq amerlatigineri ilumut patsisaanersut apeqquserparput. Soorlu tunngavilersuutissinni aamma nammineq oqariartuutigigissi imigassamik ajornartorsiuteqarnermut aammalu putumaniutigalugulu imertarnermut suliffissaaleqineq pingaarnertut pissutaasoq. Tassungalugu tunngasumik aamma politiiniit oqariartuutigineqarpoq pinerlunniartarnermut inuiaqatigiinni naligiinnginneq annerusumik pissutaasartoq, takuuk Atuagalliutit nr. 52, 2024.

Imigigassartornerup annertussusaanut ammasarfiit pisiniarfiillu amerlassusaat ilumut pissutaanersut paasissagutsigu isumaqarpugut nunaqarfinni illoqarfinnilu agguaqatigiissillugu imigassamik atuineq qanoq isikkoqarnersoq paasissallugu soqutiginartuusoq. Pissutigalugu naluneqanngitsutuut nunaqarfinni nalinginnaasumik taamaallaat ataatsimik pisiniarfeqartarput, illoqarfinnullu sanilliullugu sivikinnerusumik ammasarfeqarlutik aammalu pisiniarfiup saniatigut allamik imigassarsiniarfissaqartaratik. Taamaammat soqutiginarpoq nunaqarfinni imigassanik atuineq, kisianni aamma imigassap saniatigut peqqinnaanngitsut allat, soorlu tupat il.i. illoqarfinnut sanilliullugit qanoq isikkoqarnerisut paasisassallugit.

Tunngaviusumik kommuni isumaqataavoq peqqinnartumik aaliangiinissamik siuarsaanissaq siunertaralugu avatangiisit sinaakkutillu pitsaasut pilersinneqassasut, kisiannili ajornartorsiutinut ammasumik pinaveersaartitsineq ukkataralugu periuseqarnissaq kissaatiginarneruvoq.

Qeqqata Kommuniannut saaffiginnittoqartassaaq, inunnut ataasiakkaanut pinani.
Henvendelse bedes adresseret til Qeqqata Kommunia og ikke til enkeltpersoner.

Kommunip allaffia · Kommunekontoret

Sisimiut Makkorsip aqquserna 2 · Boks 1014 · DK-3911 Sisimiut

Maniitsoq Kuuttartoq B-1077 · Boks 100 · DK-3912 Maniitsoq

Telefon (+299) 70 21 00

Telefax (+299) 70 21 77

Ammasarfiit: Ataas., marlu., sisam. aamma talli.
(pingasunngornermi matoqqasarpoq)

10-15⁰⁰

Ábningstider: Man., tirs., tors. og fredag.
(onsdag lukket)

10-15⁰⁰

Inassuteqaatit ilaannut oqaatigiumasagut ukuupput:

Inassuteqaat 1. Imigassanik putumanartulinnik pisortanit pigineqartumik kisermaassineq isumaqatiginngilarput, pissutigalugu imigassartornerup annertussusaanut pisiniarfiit qanoq amerlatigineri ilumut apeqqutaasarnersut uppersarneqarsinnaanngimmat. Aamma kisermaassiviusumik imigassaarniarneq eqqunneqassappat illoqarfinni anginerusuni aningaasat amerlanerusut taxarluni imigassarsiniarnermut atorneqalernissaat naatsorsuutigineqassaaq, taamaasillunilu aningaasat inuussutissanut pisariaqarnerusunut atorneqarsinnaasut ikinnerulissallutik.

Kommunip innersuuppaa pisiniarfinni allatut aaqqissuussinikkut imigassat aalakoornartutallit pisiassanit naligninnaasunit immikkoortinneqarsinnaaneri, taamaasiornikkullu imigassaq naligninnaasutut pisiassatut isigineqannginnerussammat.

Aningaasat amerlanerusut pitsaaliuinnermut katsorsaanermullu atorneqarnissaat kissaatigineqarpat tamanna politikikkut pingaarnersiuiinnermi aaqqinneqarsinnaavoq.

Inassuteqaat 3. Arfininngornermi imigassat pisiniarfinni pisiarineqarsinnaajunnaarnissaat isumaqatiginngilarput. Pissutigalugu pisiniarfinni pisiarisinnaanngikunikkut (illoqarfinni) imerniartarfinnukaannarsinnaammata. Taamaattoqassappallu aningaasat amerlanerusut imigassamut atorneqatalernissaat ernumanarsinnaavoq, pissutigalugu imigassat imerniartarfinni akisunerummata. Aamma imerniartarfiit tallimanngornermi arfininngornermilu nal. 01.00 matusalernissaat isumaqatiginngilarput. Pissutigalugu ernumagigatsigu angerlarsimaffinni erngunnerup annertunerulernissaa. Taamaattoqassappallu meeqqat suli amerlanerusut tujormisinneqartarnissaat aammalu kinguaassiutitigut atornerlunneqarnissaminnut aarlerinaataata annertunerulernissaa ernumanarpoq.

Aamma nuannarinngikkaluarutsiguluunniit imerniartarfiit tassaapput inunnit amerlasuuniit "sunngiffimmi ornittakkatut" ornigarneqartartut, soorlu nipilersortunik tusarnaartitsinerit aamma taamatut isigineqartartut.

Inassuteqaat 4. Sapinngisamik inuusuttut amerlanerpaat imigassamik atuilinnginnissaat imaluunniit atuilissagunik kingusissukkut aallartittarnissaat anguneqarsinnaappat tamatsinnut tulluusimaarnartuullunilu pitsaasuusaaq. Ullumikkut 18-it ataallugit ukiullit amerlasuut imigassarseqqusaanngikkaluarlutik imigassamik atuisalereersut ilisimaneqarpoq. Taamaattumik takorlooruminaappoq pisisinnaaneq 21-inut qaffanneqarpat inuusuttut 18-20-illu akornganni ukiullit qanoq isilluni imigassartortinnginnissaat qulakkeerneqassanersoq. Inuusuttut imigassartulinnginnissaat pitsaasutut isigigaluarlutigu, ajornartorsiutinut qassinik ukioqarneq apeqqutaanani imminulli aqussinnaajunnaarluni imertarneq ajornartorsiutaasoraarput.

Inuusuttuaqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliisinnaannginneq inatsisitigut aalajangersoqqavoq, tamannlu aamma inuusuttunut ilinniartoqarfinni atuuppoq, taamaattumik ajornartorsiutiviusoq ukkatarineqarnissaa innersuussutigaarput.

Inassuteqaat 5. Piseqqusaarutit pilerisaarutillu suugaluartulluunniit tamatsinnut pileritsatsitsinermik sunniuteqarsinnaasarput. Taamaattumik imigassat putumanartortallit

piseqqusaarutigineqartarnerisa pilerisaarutigineqartarnerisaluunniit inerteqqutaalernissaat pitsaasutut isigivarput.

Innersuussutit 6-8. Imigassat akitigut pilerinartuunnginnissaat isumaqatigaarput.

Innersuussutit 12-13

Qeqqata Kommunian isumaqataavoq meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu akornanni ataatsimoorfinnik nukittuunik pilersitsisoqarnissaa, tamannalu aamma piviusunngortinniarsarivarput peqqinnissaq pillugu suliniutitsinni ilaatigut Kalaallit Nunaanni Timersortartut Kattuffianik suleqateqarnikkut.

Inassuteqaat 14.

Angajoqqaat isumaqatigiissutaannik suliaqartarnej kommunitisinni aallartinnikuuvarput. Nunalu tamakkerlugu angajoqqaallu amerlanerusut meeqqat peqqissuunissaannik anguniagaqaqatigiinnissamik isumaqatigiissinnaappata, isumaqatigiissutillu pimoorunneqarpata tamanna tamatsinnut pitsaasuussaaq.

Inassuteqaat 15. Mianersoqqussutitik nipitittakkanik nalunaaqutsersuinissaq pitsaasutut isigivarput.

Naggataatigut oqaatigeqqissavarput imigassamik atuineq appartikkiartorsinnaagutsigu taassuminngalu peqquteqartumik ajornartorsiutit pilersinneqartartut annikillisinneqarsinnaappata tamanna inuiaqatigiinnut tamanut ajugaanermik toqqissisimanermillu pilersitsinissaa upperigatsigu. Taamaattumik imigassamik atuinerup appartikkiartornissaa aammalu imminut aqussinnaanani imertarnerup annikillisikkiartornissaa soorunami sulissutigiuannartariaqarparput.

Qeqqata Kommuniani Peqqinnermik Inuunerinnermillu siuarsaaneq

Kommunitisinni uppeaarput inuiaqatigiit ataatsimoorlutik, imminnut susassareqatigiillutik, akisussaaffimmik kivitseqatigiinnikkut inuiaqatigiinni ajornartorsiutit, ilaatigut imigassamik aalakoornartortalimmik atuinnermik pilersinneqarsimasut suliniuteqarfigineratigut annikillisinneqarsinnaaneri. Tamanna aaqqissuussaasumik sumiiffinni avatangiisini soorlu paaqqinnittarfinni, atuarfinni, peqatigiiffinni suliffeqarfinnilu suliniuteqarnikkut, meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu ataatsimoorfigisartagaanni suliniuteqarnissaq Qeqqata Kommuniani sulissutigaarput.

Innuttaasut akisussaaqatigiillutik kivitseqatigiinnissaat anguniarlugu innuttaasut ineriartortitsinnermi suliniuteqarnermilu peqataatinnerasigut anguneqarsinnaavoq, pineqartut suliniutitik piginneqataasutut misigitinneratigut.

Pingaartipparput peqqinnermik inuunerinnermillu suliniuteqarnermi inuiattut nukittuffigut naleqartitagullu aallaaviginissaat inuiaqatigiinnut tigussaasunngortitsissammat peqataanissamullu kajumilersitsissalluni.

Suliniuteqarnermi qulequttat pingasut ukkatarineqarput:

Peroriartornermi pitsaasunik atugaqarnissaaq siusinaartumik meeqqat ilaqutariillu suliniuteqarfiginissaannik qulakkeerinnissaaq, ilaqutariillu meerartallit amerlanerpaartaasa peqqinnartunik avatangiiseqarlutik toqqissisimanartumik angerlarsimaffeqarnissaaat anguniarneqassaaq.

Peqqinnartumik sammisassaqaarluartumik sunngiffeqarnissaaq peqqinnartunik ileqqunik inuunermik nukittorsaataasunik immersuiffiussaaq, meeqqanut ilaqutaannullu ataatsimoorfiusunik sammisassaqaarfiulluartunik anguniagaqaarfiussalluni.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit nukittuujunissaat anguniarlugu ilaatigut paaqqinninnissami neqerooruteqaarfiusuni atuarfinnilu inuunerissaarnermik, ataatsimoornermik pilersitsinermik aalanerulernissamillu siuarsaaffiusuni sinaakkutissanik suliniutinillu pilersitsinissaaq anguniarneqarpoq.

Tusarniaanermut akissut politikkikkut suliarineqarpoq

---oOo---

Bemærkninger til høring om "Anbefalinger til en flerårig evidensbaseret alkoholpolitik"

For det første skal vi gøre opmærksomme på, at vi under Naalakkersuisuts fællesmøde med kommunerne den 28 november ikke har fået at vide, hvad man planlægger at fremkomme med af anbefalinger ved høringen.

Vi er enige i, at der er al for mange problemer der opstår som følge af alkoholindtag. Desuden er vi enige i de helbredsmæssige konsekvenser forårsaget af overforbrug af alkohol. Vi mener også, at det vil være forbilledligt og beundringsværdigt, hvis vi kan blive kendt for at opnå et lavt alkoholforbrug i vores land. Alligevel sætter vi spørgsmålstegn ved, om salgstider og antallet af salgssteder for alkoholholdige drikke virkelig forvolder de omtalte problemer. Ligesom arbejdsløsheden er nævnt som en nøglefaktor forbundet med alkoholproblemer og rusdrikning. I forbindelse med dette er politiets budskab, at ulighed i samfundet er den primære årsag til kriminalitet, se Atuagallitut nr. 52, 2024.

For at finde ud af om mængden af alkoholindtagelsen virkelig udspringer af salgstider og antallet af salgssteder, vil det være interessant at undersøge det gennemsnitlige alkoholindtag i bygder og byer. Som bekendt er der som regel kun 1 salgssted for alkoholholdige drikke i bygderne og i forhold til byerne er butikkens åbningstider kortere, derudover er der ikke mulighed for andre købssteder for alkoholholdige drikke. Derfor vil det være interessant at vide, hvordan alkoholindtagelse i bygderne er i forhold til byerne, men også andre usunde varer, såsom tobak m.m.

Kommunen er generelt enig i at der skal skabes miljøer og rammer der fremmer den sunde valg, men ønsker en åben tilgang til problemet hvor man fokuserer mere på forebyggelse.

Følgende er bemærkninger til anbefalingerne:

Anbefaling 1. Vi er ikke enige i indførelse af et offentligt ejet alkoholmonopol, fordi der er ingen dokumentation for, at antallet af butikker er årsag til den høje alkoholindtagelse. Endvidere kan man forvente et øget pengeforbrug til eksempelvis taxakørsel i de større byer i forbindelse med indkøb af alkohol ved indførelse af alkoholmonopol. På denne måde vil der være mindre penge til indkøb af dagligvarer.

Kommunen henviser til at man i stedet kan adskille salget af alkohol fra andre varer, gennem omorganisering i de nuværende butikker således at alkohol ikke opfattes som en almindelig dagligvare.

Såfremt der er et ønske om flere midler til forebyggelse og behandlinger, kan dette opnås ved politiske prioriteringer.

Anbefaling 3. Vi er ikke enige i lukningen af alkoholsalg om lørdagen. Da borgerne kan tage ud til værtshusene (i byerne), hvis de ikke kan købe alkohol i butikkerne. Vi er bekymret for at flere penge bruges til alkohol såfremt det bliver tilfældet, da alkohol i værtshusene er dyrere. Vi er desuden ikke enige i at udskænkingsstederne lukkes kl. 01.00 om fredagen og om lørdagen. Da vi er bekymret for at rusdrikning i private hjem dermed vil øges. Vi er

bekymrede for at flere børn heraf vil føle utryghed og at risikoen for sædelighedsforbrydelser mod børn vil stige.

Uanset om vi kan lide det eller ej, så benyttes værtshusene som "fritids væresteder" for mange borgere, ligesom mange også tager til koncerter af samme grund.

Anbefaling 4. At opnå at flest mulige unge ikke begynder at drikke eller at deres alkoholdebut starter senere, ville være noget vi alle kan være stolte af og drage fordel af. Som bekendt er der mange under 18 år, der allerede er begyndt at indtage alkohol, selvom de er under aldersgrænsen for køb af alkoholholdige drikke. Derfor er det svært at forestille sig, hvordan man kan sikre at unge mellem 18-20 år ikke indtager alkohol ved, at hæve aldersgrænsen til 21 år. Selvom vi mener, at det er positivt at forebygge alkoholindtag hos de unge, så mener vi, at rusdrikning er selve problemet, uanset alder.

Udskænkning af alkoholholdige drikke til unge under 18 år er reguleret ved lov, hvilke også er gældende for ungdomsuddannelser derfor henviser vi til at fokusere på selve problemet.

Anbefaling 5. Vi kan alle blive påvirket af enhver form for reklamer og annoncer. Derfor anser vi forbud mod markedsføring af alkoholholdige drikke, som positivt.

Anbefalinger 6-8. Vi er enige i at priserne på alkohol ikke skal være fristende.

Anbefaling 12-13.

Qeqqata Kommunia er enig i at der skal skabes stærke fællesskaber for børn, unge og familier, hvilke også søges skabt gennem indsatser i vores sundhedsprogram bl.a. i samarbejde med Grønlands Idrætsforbund.

Anbefaling 14.

I kommunen er vi startet med at udarbejde forældreaftaler. Det vil være en fordel for os alle, hvis flere forældre på landsdækkende niveau kan have en sundhedsaftale om børnene, og overholde aftalen.

Anbefaling 15. Vi synes at indføring af advarselsmærker, er positivt.

Til sidst vil vi endnu engang påpege, at det vil skabe en vinderfølelse og tryghedsfølelse hos alle borgere, hvis vi kan nedbringe alkoholindtaget og dermed reducere alkoholbaserede problemer. Derfor må vi konstant arbejde for at nedbringe alkoholindtag og rusdrikning gradvist.

Sundheds- og Trivselsfremmende arbejde i Qeqqata Kommunia

I kommunen tror vi på, at man kan nedbringe samfundsproblemer og herunder også alkoholbaserede problemer ved at løfte i fællesskab, og ved at komme hinanden ved og ved fællesansvarlighed. I Qeqqata Kommunia arbejder vi for at opnå dette gennem organiserede projekter hvor børn, unge og familie samles, eksempelvis i daginstitutioner, skoleområder, foreninger og virksomheder.

Inddragelse af borgere i udviklingen af indsatserne tilvejebringer målgruppens følelse af ejerskab og motivation, som sikrer et fællesskab til at løfte ansvaret.

Vi vægter at tage udgangspunkt i samfundets styrker og værdier i vores sundheds- og trivselsfremmende arbejde, da det giver mening og motivation for borgerne.

Indsatsen har tre fokusområder:

Gode opvækstvilkår vil sikre en tidlig indsats for børn og deres familie, hvor formålet er at flest mulige børnefamilier har et sundt og trygt hjem.

Sundt og aktivt fritidsliv skal være med til at styrke et liv med sunde vaner, med det mål at skabe gode muligheder for fællesaktiviteter for børn og familier.

Stærkt lokalsamfund med et mål om at skabe projekter og rammer der skaber trivsel, fællesskab og fritidsaktiviteter i bl.a. dagtilbud, skoler mv.

Høringssvaret blev behandlet politisk.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta /

Med venlig hilsen

Malik Berthelsen

Qeqqata Kommuniani Borgmesteri/
Borgmester i Qeqqata Kommuni

Hans Christian Sværd

Qeqqata Kommuniani Pisortaaneq/
Kommunaldirektør i Qeqqata
Kommunia